

**30 mei
2016**

Onderzoek:

'Racisme in Nederland?'

<http://opiniepanel.eenvandaag.nl>

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 50.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2012. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 50 tot 60 procent van de panelleden.

Racisme in Nederland?

30 mei 2016

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek deden 25.000 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee.

Het onderzoek vond plaats van 27 tot en met 30 mei 2016.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Petra

Klapwijk: Petra.klapwijk@eenvandaag.nl

Samenvatting:

Meerderheid: 'Uitzwaaidag Sylvana' niet vervolgen

Gedraagt u zich zelf wel eens racistisch?

De mensen achter de Facebookpagina 'Uitzwaaidag Sylvana Simons' hoeven niet strafrechtelijk vervolgd te worden. Dit vindt een ruime meerderheid (70%) van de deelnemers aan een onderzoek van EenVandaag over racisme. Tweederde (64%) vindt het een goede zaak dat er een maatschappelijke discussie gevoerd wordt over racisme in Nederland. Volgens hen is het goed dat beide partijen de onderhuidse spanningen die er al veel langer zijn nu op tafel leggen. Aan het onderzoek deden 25.000 mensen mee.

Veel ondervraagden (73%) zeggen wel begrip te hebben voor het gevoel dat de makers van de Facebookpagina hebben, al zijn ze het meestal niet eens met de manier waarop dit geuit is. Op de pagina werd voorgesteld om Sylvana met de Zwarte Pieten mee naar Spanje te sturen. Het Openbaar Ministerie bekijkt nu of er sprake is van racisme, discriminatie of bedreiging tegen Simons.

Bent u racistisch?

In het onderzoek werd de vraag voorgelegd of mensen zelf wel eens iets doen wat racistisch kan overkomen. Veel deelnemers vinden dit een moeilijke vraag. Ze vragen zich af wat dan racistisch gedrag is. Waar ligt de grens tussen een grapje en echt iemand kwetsen? Vier van de tien ondervraagden denkt dat ze dat dit onbewust wel eens doen, terwijl ze het misschien niet zo bedoelen. De grootste groep (49%) denkt dat ze dit niet doen.

Minderheden

Tegelijk heeft tweederde (65%) van de deelnemers aan het onderzoek de indruk dat mensen met een donkere of licht gekleurde huid wel wat overgevoelig kunnen reageren wanneer het aankomt op racisme en discriminatie. Andere minderheden, zoals dikke of gehandicapte mensen, krijgen ook opmerkingen te horen maar zeggen zelf dat ze die makkelijker van zich laten afglijden.

Aan het onderzoek deden ook 400 mensen mee van wie de familie oorspronkelijk uit een ander land komt. Het gaat om een niet-representatieve groep die bestaat uit mensen met Surinaamse, Antilliaanse, Turkse, Marokkaanse, Afghaanse, Indische of Chinese wortels. Eén op de vijf ondervraagden uit deze groep zegt wekelijks het gevoel te hebben dat ze gediscrimineerd worden vanwege hun afkomst. Het gaat dan bijvoorbeeld om grapjes over hun huidskleur of het gevoel dat ze uitgesloten worden, bijvoorbeeld omdat er niemand naast ze komt zitten in de bus of omdat ze afgewezen worden bij sollicitaties. Tegelijk ervaart het grootste deel van deze groep weinig discriminatie. Volgens hen heeft het ook te maken met hoe je er zelf mee omgaat.

Toekomst

Een meerderheid van alle deelnemers aan het onderzoek (57%) verwacht dat de uitingen van racisme in Nederland de komende jaren zullen toenemen. Hiermee bedoelen ze vooral dat er vaker dingen als racistisch benoemd gaan worden dan toe nu toe het geval was. Dit komt volgens hen door de groei van de PVV, de instroom van vluchtelingen en omdat het debat nu meer open is.

Vragenlijst en uitslagen

De afgelopen weken laaide de discussie over racisme in Nederland op. Presentatrice Sylvana Simons maakte onlangs bekend dat ze zich aansluit bij de politieke beweging DENK omdat ze regelmatig racistische opmerkingen over zich heen krijgt. Dit leidde tot heftige reacties op social media, met onder andere de Facebook pagina 'Uitzwaaidag voor Sylvana Simons'. Anderen betuigden steun aan Simons.

Vindt u het goed dat dit debat nu gevoerd wordt of niet? In hoeverre uiten wij ons racistisch in Nederland? En wat maakt u zelf mee?

Presentatrice Sylvana Simons maakte onlangs bekend dat ze zich aansluit bij de politieke partij DENK van de voormalig PvdA-Kamerleden Kuzu en Öztürk. Zij zei dit te doen vanwege de grote hoeveelheid racistische opmerkingen die ze over zich heen krijgt sinds ze zich uitspreekt tegen racisme in Nederland, bijvoorbeeld in de Zwarte Piet-discussie. Dit leidde tot heftige tegenreacties op social media waarin zij uitgemaakt werd voor 'jankneger' en 'aap', en tot de Facebookpagina 'Uitzwaaidag voor Sylvana Simons'. Het gaat hierbij om een fictief evenement waarbij Sylvana op 6 december, een dag na Sinterklaas, uitgezwaaid zou worden omdat zij met de Zwarte Pieten mee terug naar Spanje zou gaan.

Vindt u het wel of niet kunnen dat een Facebook pagina als 'Uitzwaaidag Sylvana Simons' wordt gepubliceerd in Nederland?

Dat vind ik wel kunnen 53%

Dat vind ik niet kunnen 38%

Weet niet / geen mening 9%

We willen nu van u weten in hoeverre u begrip heeft voor de mensen die zich negatief uitspreken tegen Sylvana Simons. We bedoelen hiermee zowel het gevoel waarmee ze zich uitspreken als de manier waarop ze dit doen. Met welke van de onderstaande antwoorden bent u het eens:

Ik heb begrip voor het gevoel waarmee ze zich uitspreken, en ik ben het ook eens met de manier waarop ze dit doen 18%

Ik heb begrip voor het gevoel waarmee ze zich uitspreken, maar ik ben het niet eens met de manier waarop ze dit doen 55%

Ik heb geen begrip voor het gevoel waarmee ze zich uitspreken en ook niet voor de manier waarop ze dit doen 23%

Weet niet / geen mening / geen van deze antwoorden 4%

Ongeacht of u het inhoudelijk eens bent met wat Sylvana zegt, bent u het eens of oneens met de volgende stelling:

'Het is een goede zaak dat Sylvana zich uitspreekt tegen racisme in Nederland.'

Mee eens 54%

Mee oneens 35%

Weet niet / geen mening 11%

Bent u het eens of oneens met de volgende stelling:

'Vrijheid van meningsuiting is zo belangrijk dat mensen zich wat mij betreft racistisch mogen uitlaten.'

Mee eens 30%

Mee oneens 62%

Weet niet / geen mening 8%

Het Openbaar Ministerie bekijkt nu of er sprake is van racisme,

discriminatie en / of bedreiging tegen Sylvana Simons.

Vindt u dat de mensen achter de Facebookpagina 'Uitzwaaidag Sylvana Simons' strafrechtelijk vervolgd moeten worden of niet?

Ze moeten vervolgd worden 19%

Ze hoeven niet vervolgd te worden 70%

Weet niet / geen mening 11%

De affaire rond Sylvana is onderdeel van een bredere discussie over racisme in Nederland. Zo spraken verschillende allochtone Nederlanders en minister Asscher zich uit en was er veel aandacht voor in de media en op social media.

Vindt u het een goede of een slechte zaak dat er nu een maatschappelijke discussie over racisme in Nederland gevoerd wordt?

Goede zaak 64%

Slechte zaak 27%

Weet niet / geen mening 9%

Wat vindt u van de manier waarop de discussie over racisme nu in Nederland gevoerd wordt: vindt u de toon van het debat te hard of niet?

De toon van het debat is te hard 41%

De toon van het debat is niet te hard 41%

Weet niet / geen mening 18%

Tweederde (65%) van de deelnemers aan het onderzoek heeft de indruk dat mensen met een donkere of licht gekleurde huid wel wat overgevoelig kunnen reageren wanneer het aankomt op racisme en discriminatie. Andere minderheden, zoals dikke of gehandicapte mensen, krijgen ook opmerkingen te horen maar zeggen zelf dat ze die makkelijker van zich laten afglijden.

Geef aan of u het eens bent met de volgende stelling:

'Mensen met een donkere of licht gekleurde huid zijn overgevoelig wanneer het aankomt op racisme en discriminatie.'

Mee eens 65%

Mee oneens 24%

Weet niet / geen mening 11%

In het onderzoek werd de vraag voorgelegd of mensen zelf wel eens iets doen wat racistisch kan overkomen. Veel deelnemers vinden dit een moeilijke vraag. Ze vragen zich af wat dan racistisch gedrag is. Waar ligt de grens tussen een grapje en echt iemand kwetsen? Vier van de tien ondervraagden denkt dat ze dat dit onbewust wel eens doen, terwijl ze het misschien niet zo bedoelen. De grootste groep (49%) denkt dat ze dit niet doen.

De volgende vragen zijn wellicht moeilijk te beantwoorden. Toch willen we u vragen zo eerlijk mogelijk te antwoorden en een indicatie te geven van uw eigen gedrag. Uw reactie is anoniem.

In hoeverre gedraagt u zich zelf wel eens onbewust op een manier die racistisch kan overkomen?

Heel vaak 1%

Tamelijk vaak 4%
Af en toe 37%
Vrijwel niet 49%
Weet niet / geen mening 9%

We leggen u nu twee situaties voor en willen u vragen om zo eerlijk mogelijk antwoord te geven.

U stapt in de bus en er zijn nog twee stoelen vrij. De ene is naast een blanke Nederlands uitziende man, de andere is naast een donkere of licht gekleurde man.

Wat is uw ervaring: op welke stoel gaat u in de praktijk het meest zitten?

Naast de blanke Nederlands uitziende man 18%
Naast de donkere of licht gekleurde man 2%
Het maakt voor mij geen enkel verschil 76%
Weet niet / geen mening 4%

U gaat geld pinnen bij een automaat. Achter u gaat een donkere of licht gekleurde man staan.

Wat is uw ervaring: bent u in zo'n situatie in het algemeen waakzamer dan in dezelfde situatie wanneer er een blanke Nederlandse man achter u komt staan, minder waakzaam of maakt het geen verschil?

Ik ben dan waakzamer 30%
Ik ben dan minder waakzaam 0%
Het maakt geen enkel verschil 67%
Weet niet / geen mening 3%

Er is nu een discussie gaande over racisme in Nederland.

Bent u door deze discussie van plan om beter op te letten op gedrag dat racistisch kan overkomen van uzelf en anderen of deed u dit toch al?

Ja, ik ben van plan om daar beter op te letten 4%

Ik lette daar al goed op en ben van plan dat te blijven doen 34%

Ik ben niet van plan om daar beter op te letten 59%

Weet niet / geen mening 3%

'Het is een utopie (niet realistisch) dat we alle vormen van racisme kunnen uitbannen in Nederland.'

Mee eens 84%

Mee oneens 11%

Weet niet / geen mening 5%

Verwacht u dat de uitingen van racisme in Nederland de komende jaren minder zullen worden, hetzelfde zullen blijven of juist zullen toenemen?

Minder worden 6%

Ongeveer hetzelfde blijven 30%

Toenemen 57%

Weet niet / geen mening 7%

Aan het onderzoek deden ook 400 mensen mee van wie de familie oorspronkelijk uit een ander land komt. Het gaat om een niet-representatieve groep die bestaat uit mensen met Surinaamse, Antilliaanse, Turkse, Marokkaanse, Afghaanse, Indische of Chinese wortels. Aan deze groep werden de volgende vragen voorgelegd:

Hoe vaak maakt u racistisch gedrag van anderen mee of wordt u voor uw gevoel gediscrimineerd vanwege uw uiterlijk of afkomst?

Dagelijks 7%

Wekelijks 12%

Maandelijks 5%

Een paar keer per jaar 36%

(Bijna) nooit 33%

Weet niet / geen mening 7%

Hoe vaak heeft u zelf te maken met opmerkingen die u als racistisch opvat?

Dagelijks 7%

Wekelijks 9%

Maandelijks 7%

Een paar keer per jaar 36%

(Bijna) nooit 38%

Weet niet / geen mening 3%